

СТАНОВИЩЕ

от: доц. д-р Наталия Цветанова Христова
Нов български университет,
департамент „Изкуствознание и история на културата”,
Научна специалност „Теория и история на културата”,
д-р по „История на България”

Относно: конкурс за заемане на академичната длъжност
„доцент“, по професионално направление 2.2. История и
археология (история на България – съвременна българска
история) – един, публикуван в ДВ, бр. 7, 24. 01. 2014 г.

В конкурса, обявен от Катедра „История на България“ към Историческия факултет на СУ „Св. Климент Охридски“ съгласно Решение на АС № 4/18. 12. 2013 г., участват двама кандидати: гл. ас. д-р **Румяна Димитрова Маринова-Христиди** от Катедра „История на България“ към Историческия факултет на СУ „Св. Климент Охридски“ и доц. д-р **Стефан Иванов Дечев** от Катедра „История“ към Правно-историческия факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“ – Благоевград.

Документите на кандидатите са коректно направени.

Ще представя двамата по азбучен ред на първите имена.

Румяна Димитрова Маринова-Христиди участва в конкурса с две монографии (едната самостоятелна – „Висшето образование в България от съветските до болонските реформи” (Университетско издателство „Св. Климент Охридски”, С., 2013), една книга в съавторство („История на България“ – под печат в Гърция, приложен документ от издателството), 23 студии и статии, сред които 4 отпечатани в чужбина. Голяма част от тези изследвания са в научно обръщение и са цитирани от български и чужди автори. Специално бих искала да отбележа и практическо-приложния характер на проучванията, особено на тези, посветени на Болонския процес.

Тя е изнесла доклади на 23 национални и международни конференции, проведени у нас и в чужбина и е участвала в 8 научни проекта. Владее английски и новогръцки езици, което умение е документирано с приложени дипломи от Института за чуждестранни студенти в София.

Румяна Маринова води лекционни курсове и семинарни занятия в бакалавърски и магистърски програми на Историческия факултет и Факултета по класически и нови филологии на СУ „Св. Климент Охридски“. Преобладаващата част от лекциите и семинарите са с тема „Съвременна история на България“ (на български и английски езици), но също така води и курс, посветен на българо-гръцките отношения 1939-1989 г., курс „Дипломатически, етнически и културни измерения на евроинтеграционния процес на Балканите“ (на английски език) и курс „Образование, наука и идеология в България (1944-1989)“. Изнасяла е серия от лекции и в чужбина. Темите на всички лекционни курсове съвпадат с изследователските теми на кандидатката.

Представените публикации за конкурса са отпечатани след получаването на докторската степен от Румяна Маринова и са посветени на значими въпроси от съвременната българска история: политиките в областта на образованието, българо-гръцки отношения след Втората световна война, живота на евреите в България по време на Холокоста и в периода на социализма. Тя е съставител и автор на предговорите на няколко документални сборника с материали от Архива на Комисията по досиетата.

В автосправката за научните приноси Румяна Маринова прецизно е отбелязала новите изводи, до които е достигнала в своите изследвания и по трите отграничени тематични полета. Като изразявам пълно съгласие със самооценката на кандидатката, ще се спра по-специално на книгата „Висшето образование в България от съветските до болонските реформи“ (№1), която е и неин хабилитационен труд.

Интересът на Румяна Маринова към проблемите на образованието в България започва още с докторската ѝ дисертация, която е публикувана („Българското образование 1948-1959. Между съветизацията и традицията“. Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, С., 2006.). Книгата е посветена на просветните реформи в средното образование в един от най-тежките периоди от съвременното ни развитие – времето на сталинизацията, както и на първите постсталински години.

В хабилитационния труд тя разширява както хронологичните рамки, така и проблемните акценти през всеки от отграничените периоди и съсредоточава изследователския си интерес към висшето образование. Макар предложената периодизация до голяма степен да съвпада с общата периодизация на българската култура след Втората световна война, Румяна Маринова е добавила нови, специфични за образователната политика аргументи при отграничаване на периодите. Напълно приемам разглеждането на проблемите на висшето образование през шестото, седмото и осмото десетилетия в тяхното разгръщане през годините, както и точното назоваване на основните тенденции в тях в ключови думи – „реформаторски устрем”, „стабилизация”, „криза”. Основателен и обоснован е изводът, че политиката във висшето образование е синхронна на общото политическо развитие на България в годините на социализма.

Втората част на монографията, както и други публикации на български и английски езици (№ 16, 22, 24, 25) са посветени на Болонския процес и по-специално на възприемането на основните му принципи и включването на България в него. Проследени са промените в образователните идеи и практики, извършени от българските институции между 1989 и 1998 г., проблематизирана е конкретната синхронизация на националното с общото европейско висше образование съобразно болонските реформи. В монографията основно са използвани документи от Централния държавен архив и от архива на Комисията по досиетата, както и публикувани документи. Богатата документална база е допринесла за адекватността и обосноваността на направените изводи и заключения.

Като имам предвид сложността при работа с архиви по съвременна българска история, както и наличието на различни, понякога напълно противоположни един на друг научни прочити на обществени процеси и тенденции в годините 1944-1989, а и след това, не мога да не отбележа критичния, но спокоен, аргументиран и обективен разказ и анализ, направени от Румяна Маринова в тази монография, а и във всички други публикации, приложени за конкурса.

Стефан Иванов Дечев участва в обявения конкурс с 13 публикации, направени след получаване на научната степен „доктор“, които не са свързани с темата на дисертацията му „Русофилската и русофобската идеология в българския печат 1886-1894 г.“, защитена през 2004 г. и които включват страници, посветени на съвременната българска история. Според посочените от кандидата цитирания те са влезли в научно обръщение у нас и в чужбина.

Той е взел участие с доклади на десетки международни и национални научни конференции, носител е на редица международни награди, членува в авторитетни български и чужди професионални асоциации. Езиково е много добре подготвен – владее и ползва английски, руски, испански, френски, сърбохърватски (няма приложени сертификати за нивото на знание).

Има достатъчен хорариум, но не всички лекционни курсове са по съвременна българска история, ако приемем за безспорен факт, че съвременната българска история започва от средата на XX в., т.е. непосредствено след Втората световна война. Същото се отнася и до големи части от научните публикации на Стефан Дечев, приложени за конкурса.

От автосправката за научните приноси (тя не е направена въз основа на различните проблемни полета, в които са изследванията на кандидата и не следва списъка на публикациите за конкурса) и от прегледа на приложените книги и статии става ясно, че Стефан Дечев познава и използва съвременни изследователски методи и подходи, равнопоставя се с утвърдени европейски и световни учени (самочувствие, което предизвиква респект), прилага интердисциплинарни подходи в по-голямата част от работите си. Научните му интереси са концентрирани преобладаващо в периода от края на 19. – началото на 20. век, а посветените на съвременната история на България са в областите на етнологията и историографията. Това са значими дялове на историческата наука, в които Стефан Дечев е направил сериозни приноси чрез изследване на актуални за нашето съвремие теми. Те обаче са встрани от основните насоки на преподаване по съвременна история на България в катедра „История на България“ към Историческия факултет на СУ „Св. Климент Охридски“.

Заключение: Като имам предвид основно тематичната адекватност на приложените от двамата кандидати публикации и лекционни курсове съобразно обявения конкурс за ДОЦЕНТ по 2.2 история и археология (история на България – съвременна българска история) убедено смятам да подкрепя и призовавам уважаемото научно жури също да подкрепи кандидатурата на **гл. ас. д-р Румяна Димитрова Маринова – Христиди** за заемане на академичната длъжност ДОЦЕНТ.

19. 05. 2014 г.

доц. д-р Наталия Христова